

Odešel profesor Marek, velký internista, endokrinolog, ale především velký člověk

Uprostřed podzimu, přímo v rozpuku krásného babího léta nás zasáhla zpráva o úmrtí emeritního přednosty „Charvátovy“ III. interní kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze pana profesora Josefa Marka. Pan profesor zemřel po dlouhých letech těžkého a náročného stonání, které zvládal

s jemu vlastní grácií, elegancí, ale i pokorou. Nikdy se nepoddával těžkým okolnostem, a ještě několik dní před svým skonem učil naplno mediky na svém mateřském endokrinologickém oddělení naší kliniky.

Prof. MUDr. Josef Marek, DrSc., se narodil 23. 1. 1936 v Praze. Základní a střední školu absolvoval v Berouně. Tam také maturoval v roce 1954. Jeho cesta k tomu, aby se stal jednou z nejvýznamnějších osobností české medicíny, oboru vnitřního lékařství a oboru endokrinologie, začala studiem na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Plzni, na níž studoval v letech 1954–1960.

První čtyři roky po promoci působil pan profesor v klatovské nemocnici a posléze na Interní klinice fakultní nemocnice v Plzni. I když na své začátky vzpo-

mínal s láskou, zásadní byl jeho příchod na III. interní kliniku Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a do Všeobecné fakultní nemocnice v Praze na Karlově náměstí v roce 1965. S klinikou potom spojil prakticky celý svůj profesní život. Pracoval zde jako sekundář, odborný asistent, docent a posléze profesor. V letech 1990–2001 zastával funkci přednosty kliniky. Na III. interní klinice se stal profesor Marek jedním z nejvýznamnějších žáků zakladatele české endokrinologie profesora Charváta. Charvátův duch pak provázel celý profesní život pana profesora, který se rovněž snažil tento duch uchovat i na jemu svěřeném pracovišti. Jako žák profesora Charváta byl samozřejmě velkým klinickým endokrinologem, nicméně se současně stále snažil udržovat na klinice i velmi širokou a komplexně pojímanou interní medicínu. Mohl tak činit zejména proto, že sám měl znalosti skutečně encyklopedické. Jsem přesvědčen, že jsem se ani doma, ani v zahraničí nesetkal s podobně vzdělaným a znalostmi vybaveným lékařem. O publikační činnosti se zmiňuji dále, přesto je ale třeba zmínit jeden, neuvěřitelně významný, úspěšný a také přínosný a velice ceněný titul, a tím je Farmakoterapie vnitřních nemocí.

Hovořit o vědecké práci profesora Marka by zabralo více prostoru, než máme k dispozici, a proto jen uvedeme dvě

čísla, která o ní výmluvně vypovídají: H-index je 27, počet prací, které citovaly jeho výsledky, se blíží 3 000. Kromě vědecké, léčebně preventivní a pedagogické činnosti zastával pan profesor celou řadu funkcí, z nichž jmenujme alespoň: funkci předsedy vědecké rady Ministerstva zdravotnictví ČR, viceprezidenta České lékařské komory, předsedy České endokrinologické společnosti České lékařské společnosti J. E. Purkyně, předsedy oborové rady IGA Ministerstva zdravotnictví ČR a mnohé další. Po dlouhá léta pracoval ve výboru České internistické společnosti České lékařské společnosti J. E. Purkyně, jejímž je čestným členem.

Osobnost profesora Marka již před mnoha lety překročila hranice Česka a Slovenska. Stal se renomovaným od-

borníkem evropského formátu, byl známou osobností i v mezinárodním měřítku. Stal se jedním z prvních českých členů Evropské endokrinologické společnosti a byl členem výboru Evropské neuroendokrinologické asociace. Nejvýznamnějším oceněním pana profesora byl nepochybně titul Rytíř Českého lékařského stavu, který mu byl udělen v roce 1997. Ceny rektora Univerzity Karlovy a České endokrinologické a České internistické společnosti i cena Českého literárního fondu pak jen dokreslují celkový obraz významu jeho práce.

Měl jsem to privilegium, že jsem mohl s profesorem Markem pracovat na jednom pracovišti. Proto si neodpustím osobní vhléd. Nikdy jsem nebyl endokrinolog a endokrinologie jsem se jako příliš komplikované spíše obával a nesnažil jsem se proniknout do jejich hlubin. Přesto jsem několik let pracoval jako zástupce profesora Marka na jeho endokrinologickém (a samozřejmě interním) oddělení na III. interní klinice. Již v té době měl (tehdy docent) Marek mnoho povinností „mimoklinických“. Přesto se nestalo, že by neznal někdy třeba marginální výsledky u zcela „běžných a nekomplikovaných“ rajonních nemocných. Když jsme je neznali my ostatní, nikdy se nezlobil, ale jen se tak vyčítavě podíval, že jsme se příště opravdu snažili. A pacienty nejkomplikovanější z komplikovaných řešil do pozdních večerních (nebo spíše nočních) hodin sám a kolektivu pak již předkládal návrh řešení k diskusi.

Při vzpomínce na profesora Marka nesmíme zapomenout především na jeho laskavost a lidskou dimenzi jeho života. Byl příkladem skvělého lékaře, pedagoga, ale především člověka, který nikdy neváhal předradit zájmy pacientů, studentů a kolegů nad zájem svůj. Profesor Marek nikdy nedělal rozdíly mezi lidmi. Promluvil vlídně se sanitářkou stejně jako s konzultujícím profesorem neurochirurgie, byl oblíben stejně tak sestrami na oddělení, jako lékařským kolektivem. Je těžké si představit, že už na klinice pana profesora nebudeme potkávat. Bude nám všem moc chybět.

prof. MUDr. Richard Češka, CSc., FACP, FEFIM

✉ richard.ceska@vfn.cz

předseda České Internistické společnosti České lékařské společnosti J. E. Purkyně
III. interní klinika 1. LF UK a VFN v Praze

Doručeno do redakce 27. 10. 2019